

Lise Öğrencilerinde Duygusal Özerklik ile Akran Zorbalığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sena ÜNSAL*

Öz

Bu araştırmanın amacı, ergenlerde duygusal özerklik ile akran zorbalığı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın çalışma grubu, 13 ile 18 yaş aralığında 197 kız (%48) ve 213 erkek (%52) olmak üzere toplam 410 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri 'Ergenler İçin Duygusal Özerklik Ölçeği' ve 'Akran Zorbalığı Ölçeği-Ergen Formu' ile toplanmıştır. Veri analizi olarak korelasyon ve regresyon analizleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, duygusal özerklik ve akran zorbalığı ilişkisi açısından hem mağdur hem de zorba boyutunda anlamlı veriler ortaya koymuştur. Veri analizi; Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda; Duygusal özerklik ile zorbalığa maruz kalma arasında negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Aynı şekilde, duygusal özerklik ile zorbalık eğilimi arasında da negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Regresyon analizi sonucunda akran zorbalığına maruz kalmanın duygusal özerklikteki varyansın % 8'ini açıkladığı, akran zorbalığının da duygusal özerklikteki varyansın %6'sını açıkladığı görülmektedir. Elde edilen sonuçlar ilgili alanyazın bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, Duygusal Özerklik, Akran Zorbalığı

Makale Geçmişi

Geliş: 16/10/2024

Düzeltilme: 05/11/2024

Kabul: 06/12/2024

* Psikolojik Danışman, Bayburt Üniversitesi, 0009-0006-2297-609X, Bayburt, Türkiye, unsalsena65@gmail.com

Atıf için: Ünsal, S. (2024). Lise öğrencilerinde duygusal özerklik ile akran zorbalığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OJCES*, 2(4), 243-263. <https://10.5281/zenodo.14556367>

Makale ek bilgisi: Bu çalışma, 1919B012303853 numaralı TÜBİTAK projesinden üretilmiştir.

03-05 Ekim tarihlerinde de Bayburt'ta düzenlenen 2. Uluslararası Dede Korkut Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

İnsan hayatında en önemli gelişim dönemlerinden biri ergenlik dönemidir. Gelişimdeki en hızlı iki büyüme evresinden birini oluşturan ergenlik, biyolojik değişimle başlar, bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimle tamamlanır (Yavuzer, 2000). Ergenlik dönemi, tamamlanması gereken bir dizi gelişim görevine sahip karmaşık ve zorlu bir süreçtir (Loose vd., 2018). Vücutta boy ve ağırlık artışı ile yapı ve işleyişlerin olgunlaşmasının yanında, inişli çıkışlı duygulanımlar, bozulan ilişkiler, çevreden kolay etkilenme, toplumda bir rol sahibi olmaya çabalama gibi özelliklerin görüldüğü bu sürecin bireyin kişiliğinin oluşumundaki kritik bir dönem olduğu söylenebilir (Avcı, 2006). Aile ilişkilerinin yeniden tanımlanıp organize edildiği geçici ve gelişimsel bir süreç olan ergenlik dönemi, özerklik gelişimi açısından en önemli dönemdir (Tung ve Dhillon, 2006; Özdemir ve Çok, 2011). Bu bağlamda, ergenlik döneminde bireylerin duygusal özerklik kazanımı, gelişimsel görevlerin bir parçası olarak kritik bir önem taşır ve bu süreçte çevresel etkileşimler, özellikle aile ve akran ilişkileri belirleyici rol oynar

Duygusal özerklik kavramı ilk kez Steinberg ve Silverberg (1986) tarafından ailelere olan duygusal bağlılığın geçici olarak akranlara bağlılık şeklinde değişmesi şeklinde tanımlanmıştır (akt. Güneş, 2018). Ergenlik döneminde bireylerin sosyal ve psikolojik uyumu açısından, duygusal olarak özerk olabilme becerileri çok önemli bir faktördür. Ergenlerin sağlıklı bireyler olabilmesi için özerklik önemli gelişim görevlerindedir. Ayrıca kimlik gelişimi açısından çok önemlidir (Noom vd., 2001). Duygusal özerklik aileden bağımsızlaşıp; bireyleşmedir. Çevreye göre değil, kendi istekleri doğrultusunda karar alma ve ergenlik dönemindeki bireyin kendine güven duyması anlamına gelir (Noom vd., 2001; Steinberg ve Silverberg, 1986). Ergenlikte duygusal özerkliğin öneminin bilinmesi ve duygusal özerkliği geliştirecek ortamlar yaratılması ergenlerin sağlıklı bir kişilik geliştirmesi açısından önemlidir (Güneş, 2018). Duygusal özerklik gelişimi, ailelere olan duygusal bağlılığın geçici bir süre için akranlara bağlılık olarak değişmesi olarak tanımlanır (Steinberg ve Silverberg, 1986). Duygusal özerklik ergenlerin gelişimi açısından olumlu sonuçlarla ilişkilidir ve riskli ortamlarda ise; olumsuzluklardan ergen bireyi korur (Lamborn ve Steinberg, 1993). Ergen bireyler duygusal olarak özerkleşirken akran zorbalığına uğrama, zorbalık eğilimi gösterme davranışlarını sergileyebilmektedirler (Çelenk ve Yıldızlar, 2019; Koçak ve Çelik, 2021; Polat ve Sohbet, 2020).

Akran zorbalığı; bir veya birden çok öğrencinin, kendilerinden görece güçsüz öğrencileri tekrarlanan ve kasıtlı biçimde saldırgan davranışlarla mağdur etmesi ile sonuçlanan, mağdurun kendisini savunamayacak durumda olduğu bir saldırganlık türüdür (Olweus, 1997). Akran zorbalığı okullardaki güvenli ortam algısına ciddi zarar vermekte ve maruz kalan ergen bireyler için ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Birey için önemli olan güvenlik ihtiyacının okullarda sağlanması, eğitim- öğretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde ilerlemesi açısından oldukça önemlidir (Güneş, 2018). Akran zorbalığı, bireyin sosyal alanda kendisini kötü hissetmesine ve değersiz görmesine sebep olmakla birlikte akademik alanda da beklenen başarıyı göstermede zorluk yaşamasına sebep olur (Gültekin ve Sayıl 2005). Zorbalığa maruz kalan mağdur bireyler psikolojik açıdan ciddi anlamda desteğe ihtiyaç duyabilir. Aileler akran zorbalığını bireylerin kendilerinin bu sorunu halledebilecekleri basit bir deneyim olarak algılayabilmekte ve bu konu ile ilgili sorumluluk alma konusunda yetersiz kalmaktadırlar (Gültekin ve Sayıl 2005). Oysaki akran zorbalığının, okuldan kaçma ve devamsızlık yapma oranında artışa, öğrencilerin mutluluk ve yaşam kalitelerinde düşüşe sebebiyet vermek gibi daha birçok olumsuzluğa yol açtığı görülebilmektedir (Gültekin ve Sayıl, 2005). Akran zorbalığı zorbalık olayına karışan tüm bireyler için travmatik sonuçlar doğuran ve etkileri uzun döneme yayılan karmaşık bir sorundur (Yelboğa ve Koçak, 2019). Lise öğrencilerinin yaşadıkları zorluklarla baş edip bu

süreci sağlıklı bir şekilde atatabilmelerine yarar sağlayacak kavramlardan birinin duygusal özerklik olabileceği söylenebilir (Zimmer-Gembeck ve Collins, 2006).

Bu nedenle, ergenlerin duygusal özerkliklerinin akran zorbalığı ile ilişkisinin incelenmesi, ergenlerin psikolojik ve sosyal sağlığı için önemlidir. Türkiye'deki alan yazın incelendiğinde, akran zorbalığı ile ilişkili çok sayıda araştırmanın bulunduğu görülmektedir (Çelenk ve Yıldızlar, 2019; Yelboğa ve Koçak, 2019; Polat ve Sohbet, 2020). Ancak bu çalışmaların çoğu, yalnızca akran zorbalığı olgusunu ele almakta ve ergenlerin duygusal özerklik düzeyleri ile arasındaki ilişkisi incelenmemiştir. Özellikle akran zorbalığı ile ergenlerin duygusal özerkliği arasındaki ilişkiye odaklanan çalışmaların oldukça sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir (Güneş, 2018; Kılıçarsan ve Parmaksız, 2020; Tuğran, 2020). Bu eksiklik, hem teorik hem de uygulamalı çalışmalar açısından bir boşluk oluşturmuştur. Bu çalışma, ergen bireylerde akran zorbalığı mağduriyeti, zorbalık eğilimi ve duygusal özerklik arasındaki ilişkiyi inceleyerek bu alandaki boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Mevcut çalışmalardan farklı olarak, yalnızca akran zorbalığı olgusunu değil, aynı zamanda bu akran zorbalığı ile ergenlerin duygusal özerklikleri arasındaki ilişki de kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. Bu bağlamda, ergenlerin akran zorbalığına uğrama ve zorbalık eğilimi gösterme düzeyleri ile duygusal özerklik düzeyleri belirlenmiş ve bu değişkenler arasındaki ilişkiler analiz edilmiştir. Çalışmanın yenilikçi yönü, akran zorbalığı ve duygusal özerklik arasındaki ilişkiyi araştırarak, bu iki kritik değişkenin birbiriyle nasıl etkileşim içinde olduğunu ortaya koymasıdır. Bu bağlamda, duygusal özerklik kavramına yönelik farkındalık oluşturmak ve bu ilişkinin önemine dikkat çekmek amaçlanmıştır. Ayrıca, elde edilen bulguların akran zorbalığı ile mücadele stratejilerinin yanı sıra ergenlerin duygusal gelişimlerini desteklemeye yönelik müdahale yöntemlerinin geliştirilmesinde yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu yaklaşım, zorbalıkla mücadele çalışmalarını daha bütüncül ve etkili hale getirme potansiyeli taşımaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma, hem akran zorbalığını hem de ergenlerin duygusal gelişimlerini kapsayan bir perspektif sunarak alan yazına önemli bir katkı sağlamayı hedeflemektedir. Böylece, literatürdeki sınırlamaların giderilmesine katkı sağlanacak ve gelecekteki araştırmalara rehberlik edecek yeni bir bakış açısı sunulacaktır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Ergen bireylerde akran zorbalığı mağduriyeti, zorbalık eğilimi ve duygusal özerklik arasındaki ilişkinin incelenmesinin amaçlandığı bu projede değişkenler arasındaki ilişkileri ele alan ilişki tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelinin tercih edilmesinin temel amacı; değişkenler arasındaki var olan ilişki derecelerini, aynı anda değişkenlerin birbirlerini etkileme durumlarını ve değişimlerini incelemektir. İlişkisel tarama yöntemi, iki farklı nicel değişken arasındaki ilişkinin veya etkinin bir korelasyon katsayısı aracılığıyla ortaya çıkarılmasıdır (Fraenkel vd., 2012). Değişkenler arasındaki ilişkilerin ele alınması açısından ilişki tarama yöntemi oldukça önem arz etmektedir.

Çalışma Grubu / Evren ve Örneklem / İnceleme Nesnesi

Araştırmanın örneklemini Bayburt ili ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan 9., 10., 11. ve 12. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, 13 ile 18 yaş aralığında (M= 15.18, SD= 1.23), 197 kız (%48) ve 213 erkek (%52) olmak üzere toplam 410 lise öğrencisinden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Ergenler için Duygusal Özerklik Ölçeği: Steinberg ve Silverberg (1986) tarafından geliştirilen ölçek Deniz vd. (2013) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. “Anne babayı birey olarak görme, idealleştirme, bağımsızlaşma ve bireyleşme” şeklinde 4 alt boyuttan ve 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan, duygusal özerklik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. 4’lü Likert tipinde olan ölçeğin seçenekleri “Bana tamamen uygun”, “Bana uygun”, “Bana uygun değil” ve “Bana hiç uygun değil” şeklindedir. Ölçeğinin geçerliliği İyilik Uyum İndeksi .811 AGFI .772 Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA) .092 ve Artık Ortalamaların Karekökü (RMR) .079 olarak belirlenmiştir. Güvenirliliği dört faktörlü yapısının test edildiği Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda iyi uyum katsayısı .81 olarak elde edilmiştir. Ölçeğin Ana-Baba ve Ergen İlişki Envanteri Genel Anlaşmazlık ve Bütünlük alt ölçekleri ile bağıntı düzeyi sırasıyla 55 ve 48 bulunmuştur. Bu araştırmada ise Cronbach Alfa değeri .80 olarak hesaplanmıştır.

Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği - Ergen Formu (AZBÖ-EF): Pişkin ve Ayas (2015) tarafından geliştirilmiştir. Akran zorbalığı belirleme ölçeği ergen formu ‘zorba ölçeği’ ve ‘kurban ölçeği’ olarak adlandırılan ve aynı maddelerin farklı bir biçimde sorulması ile oluşan paralel iki ölçekten oluşmaktadır. Öğrencilerin zorba ölçeğinde yer alan eylem ve sözleri ne sıklıkla yaptıklarını, kurban ölçeğinde ise bu eylem ve sözlere ne sıklıkla uğradıklarını işaretlemeleri beklenmektedir. Ölçeğin geçerlik çalışmalarında yüz görünüm geçerliliği ve kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Yapı geçerliliği için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda 53 madde ve altı faktörden oluşan model kuramsal ve istatistiksel olarak uygun olduğu bulunmuştur. Ölçeğin güvenirliliği için Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin kurban boyutunun iç tutarlık kat sayısı .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin zorba boyutunun iç tutarlık kat sayısı ise .92 olarak bulunmuştur. Bulunan bu değerler ölçeğin psikometrik niteliklerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada ise Cronbach Alfa değeri kurban için .89 ve zorba için .91 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Örnekleme oluşturan lise öğrencileri araştırmacı tarafından gönüllülük esas alınarak seçilmiştir. Çalışma grubu 18 yaş altı katılımcılardan oluştuğu için velilerden onam alınmıştır. Veri grubuna Google form aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yöntemi, zaman, para ve işgücü kaybını azaltarak araştırmacının ulaşabildiği kişilerden veri toplamasını içerir (Büyüköztürk vd., 2018).

Veri Analizi

Dağılımın parametrik testler için uygun olup olmadığını belirlemede çarpıklık, basıklık, ortalama ve standart sapma değerleri ile birlikte ele alınan betimsel yöntemlere (Abbott, 2011) başvurulmuştur. Değişkenlerin çarpıklık değerleri akran zorbalığı mağdur için .02 ile -1.26, zorba için .02 ile -1.20 aralığında, basıklık değerlerinin ise mağdur için .06 ile 1.35, zorba için .02 ile -1.02 arasında bulunması ve bu değerlerin -1.5 ile +1.5 arasında yer alması, verilerin normallik açısından kabul edilebilir düzeyde olduğu anlamını taşımaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Normallik varsayımlarının ardından veri seti çoklu bağlantı problemi konusunda gözden geçirilmiş ve regresyon analizi sayıtlarının incelenmesi yapılmıştır.

Elde edilen bulgular doğrultusunda Tolerance değerlerinin .19 ile .31 arasında yer aldığı ve .10'dan büyük olduğu tespit edilmiştir. VIF değerlerinin ise 3.23 ile 5.40 arasında yer aldığı ve 10'dan düşük olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra Durbin-Watson değerinin de duygusal özerklik ve akran zorbalığı için 1.70 olarak elde edildiği ve kriter aralık olan 1-3 arasında olduğu bulunmuş, böylece veri setinin bu yönden de regresyon analizine uygun nitelikte olduğu görülmüştür (Seçer, 2013). İstatistiksel işlemler, Pearson korelesyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. SPSS 22.00 paket programı aracılığıyla istatistiksel analizler yapılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Duygusal Özerklik ve Akran Zorbalığı-Mağdur Arasındaki İlişkiler

Değişken	\bar{x}	Ss	Çarpıklık	Basıklık	1	2	3	4	5	6	7
1. DÖ	34.97	6.73	-1.20	.78	-						
2. FZ	28.57	12.92	1.14	1.35	-.21**	-					
3. SZ	14.71	7.15	.02	.91	-.25**	.82**	-				
4. D	10.11	5.71	.96	.06	-.21**	.67**	.82**	-			
5. S	8.11	4.54	.84	.82	-.20**	.69**	.81**	.80**			
6. E	15.20	8.39	1.11	.43	-.15**	.73**	.81**	.76**	.80**	-	
7. CZ	15.19	8.51	.39	.41	-.19**	.69**	.75**	.69**	.76**	.85**	-

* $p < .05$, ** $p < .01$

Kısaltmalar: DÖ; Duygusal Özerklik, FZ; Fiziksel Zorbalık, SZ; Sözel Zorbalık, D; Dışlama, S; Söylenti Çıkarma ve Yayma, E; Eşyalarına Zarar Verme, CZ; Cinsel Zorbalık.

Tablo 1 incelendiğinde, duygusal özerklik ile zorbalığa maruz kalma türlerinden fiziksel zorbalık ($r = -.21$, $p < .01$), sözel zorbalık ($r = -.25$, $p < .01$), dışlama ($r = -.21$, $p < .01$), söylenti çıkarma ve yayma ($r = -.20$, $p < .01$), eşyalarına zarar verme ($r = -.19$, $p < .01$) ve cinsel zorbalık ($r = -.15$, $p < .01$) ilişkileri tespit edilmiştir.

.01) eşyalarına zarar verme ($r = -.15, p < .01$) ve cinsel zorbalık ($r = -.19, p < .01$) arasında negatif ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 2. Duygusal Özerklik ve Akran Zorbalığı-Zorba Arasındaki İlişkiler

Değişken	\bar{x}	Ss	Çarpıklık	Basıklık	1	2	3	4	5	6	7
1. DÖ	34.97	6.73	1.11	.43	-						
2. FZ	27.11	13.49	1.39	1.41	-.20**	-					
3. SZ	13.86	6.89	.74	.28	-.21**	.85**	-				
4. D	9.63	5.59	.16	.89	-.14**	.76**	.83**	-			
5. S	7.32	4.54	.58	.82	-.12**	.73**	.83**	.89**			
6. E	14.84	8.75	.11	.25	-.16**	.75**	.84**	.84**	.90**	-	
7. CZ	14.59	8.51	.78	-1.02	-.15**	.74**	.81**	.80**	.86**	.88**	-

* $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 2 incelendiğinde, duygusal özerklik ile zorbalık türlerinden fiziksel zorbalık ($r = -.20, p < .01$), sözel zorbalık ($r = -.21, p < .01$), dışlama ($r = -.14, p < .01$), söylenti çıkarma ve yayma ($r = -.12, p < .01$) eşyalarına

zarar verme ($r = -.16, p < .01$) ve cinsel zorbalık ($r = -.15, p < .01$) arasında negatif ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 3. Akran Zorbalığı-Mağdur ve Duygusal Özerkliğe İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	38.61	.79		48.55	.00
Fiziksel Zorbalık	-.01	.04	-.03	-.36	.71
Sözel Zorbalık	-.26	.11	-.28	-2.41	.00**
Dışlama	-.07	.11	-.06	-.71	.47
Söylenti Çıkarma	-.02	.14	-.01	-.18	.85
Eşyalara Zarar Verme	-.21	.08	-.27	-2.45	.00**
Cinsel Zorbalık	-.10	.07	-.13	-1.35	.17

$R = .28, R^2 = .08, F = 5.79, *p < .05, **p < .01$

Tablo 3 incelendiğinde, akran zorbalığına maruz kalmanın duygusal özerklikteki varyansın %8'ini açıkladığı görülmektedir ($R = .28, R^2 = .08, F = 5.79, p < .01$). Yordayıcı değişkenler tek tek ele alınıp β ile t değerleri incelendiğinde, sözel zorbalığın ($\beta = -.26, t = -2.41, p < .01$) ve eşyalara zarar vermenin ($\beta = -.21, t = -2.45, p < .01$) duygusal özerkliğin anlamlı birer yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel zorbalık ($\beta = -.01, t = -.36, p > .05$), dışlama ($\beta = -.07, t = -.71, p > .05$), söylenti çıkarma ve yayma ($\beta = -.02, t = -.18, p > .05$)

ve cinsel zorbalığın ($\beta = -.10$, $t = -1.35$, $p > .05$) ise duygusal özerkliğin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Akran Zorbalığı-Zorba ve Duygusal Özerkliğe İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p
Sabit	38.61	.79		50.45	.00
Fiziksel Zorbalık	-.01	.04	-.10	-1.09	.71
Sözel Zorbalık	-.26	.11	-.25	-2.09	.00**
Dışlama	-.07	.11	-.03	-.31	.75
Söylenti Çıkarma	-.02	.14	-.12	-1.57	.59
Eşyalara Zarar Verme	-.21	.08	-.07	-.53	.00**
Cinsel Zorbalık	-.10	.07	-.03	-.33	.73

$R = .25$, $R^2 = .06$, $F = 4.33$, $*p < .05$, $**p < .01$

Tablo 4 incelendiğinde, akran zorbalığının duygusal özerklikteki varyansın %6'sını açıkladığı görülmektedir ($R = .25$, $R^2 = .06$, $F = 4.33$, $p < .01$). Yordayıcı değişkenler tek tek ele alınıp β ile t değerleri incelendiğinde, sözel zorbalığın ($\beta = -.25$, $t = -2.09$, $p < .01$) duygusal özerkliğin anlamlı birer yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel zorbalık ($\beta = -.10$, $t = -1.09$, $p > .05$), dışlama ($\beta = -.03$, $t = -.31$, $p > .05$), söylenti çıkarma ve yayma ($\beta = -.12$, $t = -1.57$, $p > .05$), eşyalara zarar verme ($\beta = -.07$, $t = -.53$, $p < .01$) ve cinsel zorbalığın ($\beta = -.03$, $t = -.33$, $p > .05$) ise duygusal özerkliğin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın temel amacı, ergen bireylerde akran zorbalığı mağduriyeti, zorbalık eğilimi ve duygusal özerklik arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu doğrultuda, duygusal özerklik kavramının önemine dikkat çekilerek, akran zorbalığıyla ilişkisi üzerinde farkındalık yaratılması hedeflenmiştir. Ayrıca, elde edilen bulguların, akran zorbalığıyla mücadeleye yönelik stratejilerin yanı sıra, ergenlerin duygusal gelişimlerini destekleyecek müdahale yöntemlerinin oluşturulmasında rehberlik edeceği düşünülmektedir. Bu yaklaşım, zorbalıkla mücadele çalışmalarını için daha kapsamlı ve etkili bir model sunma potansiyeline sahiptir.

Araştırma sonuçları, duygusal özerklik ve akran zorbalığı ilişkisi açısından hem mağdur hem de zorba boyutunda anlamlı veriler ortaya koymuştur. Duygusal özerklik ile zorbalığa maruz kalma arasında

negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani, duygusal olarak daha özerk bireylerin zorbalığa maruz kalma olasılıkları daha düşüktür. Aynı şekilde, duygusal özerklik ile zorbalık eğilimi arasında da negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durum zorba davranışlarda bulunanların duygusal özerklik düzeylerinin düşük olduğunu ya da zorba davranışlarda bulunmayanların duygusal olarak daha özerk olduklarını göstermektedir. Bu bulgular, alanyazında benzer sonuçlara ulaşan çalışmalarla tutarlıdır (Kılıçarslan ve Parmaksız, 2020). Kılıçarslan (2020), yaptığı çalışmada ergenlik dönemindeki bir bireyin aileden sağlıklı bir biçimde bağımsızlaşma ve özerklik gelişimi olmadığında şiddet eğilimi ve benzeri tutum ve davranışların ortaya çıkabileceğini ifade etmiştir. Bu çalışmada duygusal özerklik ile zorbalık eğilimi arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ancak, alanyazında bu konuda farklı bulgulara da rastlanmıştır. Örneğin, Güneş (2018) yaptığı çalışmada öğrencilerin ergenlik döneminde aileden özerkleştikçe arkadaşlarıyla daha çok vakit geçirdiğini ve bu durumun zorba davranışlar edinme olasılığını artırabileceğini ifade etmiştir. Aynı çalışmada, duygusal özerklik ile zorbalık eğilimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu, öğrencilerin duygusal özerklik düzeyleri arttıkça zorbalık eğilimlerinin de arttığını göstermektedir. Bu çelişkili bulgular, duygusal özerklik ve zorbalık eğilimi arasındaki ilişkinin farklı kültürel ve sosyal bağlamlarda farklılık gösterebileceğini düşündürmektedir. Akran zorbalığının duygusal özerklikteki varyansın %6'sını açıkladığı görülmektedir. Sözel zorbalığın duygusal özerkliğin anlamlı birer yordayıcısı olduğu görülmüştür. Sözel zorbalık alay etme, ad takma, laf atma, küfür etme, sözel incitici notlar bırakma gibi davranışları içermektedir (Çetinkaya vd., 2018).

Ergenlerin duygusal özerklik düzeyleri ile zorbalık eğilimleri ve zorbalığa uğrama arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda okullarda ergenlik döneminde akran zorbalığının önemi hakkında veli seminerleri düzenlenebilir. Öğrencilere zorbalık eğilimi ölçeği uygulanarak, bu eğilimi yüksek olan öğrencilere bireysel ve grupla psikolojik danışma oturumları planlanabilir. Zorbalık eğilimi yüksek olan öğrencilerin bu eğilimlerinin sebepleri araştırılabilir ve bu eğilimin azaltılmasına yönelik çeşitli psikoeğitim programları planlanabilir. Okullarda psikolojik danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi ve zorbalığa maruz kalan mağdur öğrencilerin ve zorbalık eğilimi gösteren zorba öğrencilerin bu hizmetlerden yararlanması sağlanmalıdır.

Gelecek araştırmalarda, duygusal özerklik ve zorbalık eğilimi arasındaki ilişkinin daha kapsamlı ve derinlemesine incelenmesi gerekmektedir. Özellikle, farklı kültürel ve sosyal bağlamlarda yapılan çalışmaların sonuçlarının karşılaştırılması, bu konuda daha genel geçer sonuçlar elde edilmesine yardımcı olabilir. Farklı kültürel bağlamlarda yapılan araştırmalar, kültürel faktörlerin bu ilişki üzerindeki etkilerini anlamamıza yardımcı olabilir. Ayrıca aile dinamiklerinin farklılaşmasının da duygusal özerklik için önemli bir etken olduğu düşünülebilir. Özellikle ebeveyn tutumlarının bu bağlamda ön plana çıktığı söylenebilir. Bu doğrultuda ebeveyn tutumları ile duygusal özerklik arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar yapılması önerilebilir.

Bu araştırma, ilişkisel tarama yönteminde olan nicel bir çalışmadır. Ayrıca araştırmanın değişkenleri arasındaki ilişkiler kesitsel yöntem kullanılarak incelendiğinden elde edilen sonuçlar nedenselliğe dair fikirler verse de değişkenler arasında kesin bir neden-sonuç ilişkisi şeklinde yorumlanamamaktadır. Bu bağlamda katılımcıların kavramlarla ilgili görüşlerini ve bakış açılarını öğrenebilmek için nitel, kavramlar ile bulguların zamanla değişim ve gelişimini görebilmek için boylamsal, kavramların birbirine etkisini ele alabilmek için deneysel araştırmaların yapılması öneriler arasında yer almaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları arasında katılımcı örnekleminin sadece Bayburt ilinde öğrenim gören

öğrencilerden oluşması yer almaktadır. Sonuçların genellenebilirliğini artırmak için farklı yaş grubundaki çocuk ve ergen bireylere yönelik, özel ve devlet okullarından ve farklı illerden daha büyük örneklemeleri içererek kapsamlı araştırmalar gerçekleştirilebilir. Ölçümlerin katılımcıların kendi durumlarına dair öz-bildirimlere dayanması ve verilerin çevrimiçi yollarla toplanması da sınırlılıklar arasındadır. Ölçme araçlarının çok sayıda madde içermesi de bir başka sınırlılıktır. Bu durumlar, elde edilen bulguların genellemesini sınırlayabilir. Benzer araştırmaların farklı yöntemlerle ve daha geniş katılımcı gruplarıyla yapılması da diğer öneriler arasında yer alabilir.

Çatışma Beyanı ve Etik Bildirim

Bu araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu çalışma Bayburt Üniversitesi Etik Kurulu'nun 10.10.2023 tarih ve E-82795991-900-160725 sayılı onayı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Kaynaklar

- Ayas, T. ve Pişkin, M. (2015). Akran zorbalığı belirleme ölçeği ergen formu. *Akademik Bakış Dergisi*, 50, 316-324.
- Bekman, M. (2022). Halkla ilişkiler uygulamalarında nicel araştırma yöntemi: İlişkisel tarama modeli. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 6(16), 238-258. doi: [10.54707/meric.1143322](https://doi.org/10.54707/meric.1143322)
- Deniz, M., Çok, F. ve Duyan, V. (2013). Duygusal özerklik ölçeğinin ergenler için uyarlanması ve psikometrik özellikleri. *Eğitim ve Bilim*, 38(167), 352-363.
- Demir, M. ve Karabacak, A. (2017). Ergenlerin duygusal özerkliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 427-442.
- Halil, E. K. Ş. İ., Barış, Ş., ve Demir, İ. (2020). Ergenlerde helikopter ebeveyn tutumu, şişirilmiş benlik: Duygusal özerklik, sosyal kaygı değişkenlerinin aracı etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(Armağan Sayısı), 83-100. doi: [10.18026/cbayarsos.627884](https://doi.org/10.18026/cbayarsos.627884)
- Kılıç, A. K. ve Kılıç, A. (2013). MEB ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma düzeyleri ve özgüven arasındaki ilişki. *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*, 23.
- Kılıçarslan, Suat ve Parmaksız, (2020). Ergenlerde şiddet eğiliminin yordayıcıları olarak sosyal kaygı ve duygusal özerklik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 16.1, 1-14. doi: [10.17860/mersinefd.680237](https://doi.org/10.17860/mersinefd.680237)
- Koçak, L. ve Çelik, E. (2021). Lise öğrencilerinde öz-şefkat ile duygusal özerklik arasındaki ilişkide erken dönem uyumsuz şemaların aracı rolü. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4360-4399. doi: [10.26466/opus.906143](https://doi.org/10.26466/opus.906143)
- Loose, C., Graaf, P. ve Zarbock, G. (2018). *Çocuk ve ergenler için şema terapi* (Çev. N. Azizlerli, Y. Yürüker, İ. G. Şan, Ö. Koç ve Z. Karabuda). İstanbul: Psikonet Yayınları (Orijinal çalışma basım tarihi 2013).
- Noom, M. J., Dekovic, M. ve Meeus, W. H. J. (2001). Conceptual analysis and measurement of adolescent autonomy. *Journal of Youth and Adolescence*, 30, 577-595.

- Sezen, M. F. ve Murat, M. (2018). Ergenlerde akran zorbalığı, internet bağımlılığı ve duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 160-182. doi: [10.26466/opus.476629](https://doi.org/10.26466/opus.476629)
- Steinberg, L. ve Silverberg, S. B. (1986). The vicissitudes of autonomy in early adolescence. *Child Development*, 57, 841- 851.
- Tung, S. ve Dhillon, R. (2006). Emotional autonomy in relation to family environment: A gender perspective. *Journal Of The Indian Academy Of Applied Psychology*, 32(3), 201-212.
- Yavuzer, H. (2000). *Çocuk eğitimi el kitabı* (4. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yelboğa, N. ve Koçak, O. (2019). Ergenlerde akran zorbalığını yordayan bazı faktörlerin zorba ve mağdur bireyler açısından değerlendirilmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 2286-2320. doi:
- Zimmer-Gembeck, M. J. ve Collins, W. A. (2003). Autonomy development during adolescence. G. R. Adams ve M. Berzonsky (Yay. haz.), *Handbook of Adolescence*, içinde (ss. 175-204). Oxford: Blackwell.
- Z. ve Sayıl, M. (2005). Akran zorbalığını belirleme ölçeği geliştirme çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15, 47-61.
- Avcı, M. (2006). Ergenlikte toplumsal uyum sorunları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 39-63.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A - Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir. Sağladığı destekten dolayı TÜBİTAK'a teşekkür ederiz.

Investigating the Relationship Between Emotional Autonomy and Peer Bullying in High School Students

Sena ÜNSAL*

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between emotional autonomy and peer bullying in adolescents. The study group consisted of a total of 410 high school students, 197 girls (48%) and 213 boys (52%) between the ages of 13 and 18. The data were collected using the 'Emotional Autonomy Scale for Adolescents' and the 'Peer Bullying Scale-Adolescent Form'. Correlation and regression analyses were used for data analysis. The results of the study revealed significant data in terms of the relationship between emotional autonomy and peer bullying in both victim and bully dimensions. Data analysis was performed with Pearson correlation analysis and multiple linear regression analysis. As a result of the analysis, a negative and significant relationship was found between emotional autonomy and being bullied. Likewise, a negative and significant relationship was found between emotional autonomy and bullying tendency. Regression analysis revealed that exposure to peer bullying explained 8% of the variance in emotional autonomy and peer bullying explained 6% of the variance in emotional autonomy. The results obtained are discussed in the context of the related literature.

Keywords: Adolescence, Emotional Autonomy, Peer Bullying

Article History

Arrival: 16/10/2024

Correction: 05/11/2024

Accept: 06/12/2024

* Psychological Counsellor, Bayburt University, 0009-0006-2297-609X, Bayburt, Türkiye, unsalsena65@gmail.com

Citation: Ünsal, S. (2024). Investigating the relationship between emotional autonomy and peer bullying in high school students. *OJCES*, 2(4), 243-263. <https://10.5281/zenodo.14556367>

Article supplementary information: This work is derived from TUBITAK project number 1919B012303853.

Presented as an oral presentation at the 2nd International Dede Korkut Education Research Congress held in Bayburt on 03-05 October.

Introduction

One of the most important developmental periods in human life is adolescence. Adolescence, which constitutes one of the two fastest growth stages in development, begins with biological change and is completed with physical, mental and emotional development (Yavuzer, 2000). Adolescence is a complex and challenging process with a series of developmental tasks to be completed (Loose et al., 2018). It can be said that this period is a critical period in the formation of the individual's personality, with features such as fluctuating emotions, deteriorating relationships, being easily affected by the environment, and striving to have a role in society, as well as the maturation of structures and functions with the increase in height and weight in the body (Avcı, 2006). Adolescence, which is a temporary and developmental process in which family relationships are redefined and reorganized, is the most important period in terms of autonomy development (Özdemir & Çok, 2011; Tung & Dhillon, 2006). In this context, the acquisition of emotional autonomy during adolescence is of critical importance as a part of developmental tasks and environmental interactions, especially family and peer relationships play a decisive role in this process.

The concept of emotional autonomy was first defined by Steinberg and Silverberg (1986) as a temporary change in emotional attachment to families in the form of attachment to peers (cited by Güneş, 2018). In terms of social and psychological adaptation of individuals during adolescence, the ability to be emotionally autonomous is a very important factor. Autonomy is one of the important developmental tasks for adolescents to become healthy individuals. It is also very important for identity development (Noom et al., 2001). Emotional autonomy is becoming independent from the family and individualization. It means making decisions in line with one's own wishes, not according to the environment, and self-confidence of the individual in adolescence (Noom et al., 2001; Steinberg & Silverberg, 1986). Recognizing the importance of emotional autonomy in adolescence and creating environments to develop emotional autonomy are important for adolescents to develop a healthy personality (Güneş, 2018). The development of emotional autonomy is defined as the temporary change of emotional attachment to families to attachment to peers (Steinberg & Silverberg, 1986). Emotional autonomy is associated with positive outcomes for the development of adolescents and protects adolescents from negativity in risky environments (Lamborn & Steinberg, 1993). While adolescents become emotionally autonomous, they may exhibit peer bullying and bullying tendencies (Çelenk & Yıldızlar, 2019; Koçak & Çelik, 2021; Polat & Sohbet, 2020).

Peer bullying is a type of aggression that results in one or more students victimizing relatively weaker students with repeated and deliberate aggressive behaviors, where the victim is unable to defend themselves (Olweus, 1997). Peer bullying seriously damages the perception of a safe environment in schools and has serious consequences for the exposed adolescents. Ensuring the need for security, which is important for the individual, in schools is very important for the efficient progress of education and training activities (Güneş, 2018). Peer bullying causes the individual to feel bad and see himself/herself worthless in the social field, but also causes difficulty in achieving the expected success in the academic field (Gültekin & Sayıl 2005). Victimized individuals who are exposed to bullying may need serious psychological support. Families may perceive peer bullying as a simple experience that individuals themselves can handle this problem and they are insufficient in taking responsibility for this issue (Gültekin & Sayıl 2005). However, it can be seen that peer bullying leads to many other negative effects such as an increase in the rate of truancy and absenteeism from school and a decrease in students' happiness and quality of life (Gültekin & Sayıl, 2005). Peer bullying is a complex problem that has traumatic consequences for all individuals involved in bullying and its effects spread over a long period of time (Yelboğa & Koçak, 2019). It can be said that one of the concepts that will help high school students cope with the difficulties they experience and overcome this process in a healthy way may be emotional autonomy (Zimmer-Gembeck & Collins, 2006).

Therefore, examining the relationship between adolescents' emotional autonomy and peer bullying is important for adolescents' psychological and social health. When the literature in Turkey is examined, it is seen that there are many studies related to peer bullying (Çelenk & Yıldızlar, 2019; Polat & Sohbet, 2020; Yelboğa & Koçak, 2019). However, most of these studies only address the phenomenon of peer bullying and the relationship between it and adolescents' emotional autonomy levels has not been examined. It is noteworthy that studies focusing on the relationship between peer bullying and adolescents' emotional autonomy are quite limited (Güneş, 2018; Kılıçarsan & Parmaksız, 2020; Tuğran, 2020). This deficiency has created a gap in terms of both theoretical and applied studies. This study aims to fill this gap by examining the relationship between peer bullying victimization, bullying tendency, and emotional autonomy in adolescents. Unlike existing studies, not only the phenomenon of peer bullying but also the relationship between peer bullying and adolescents' emotional autonomy is comprehensively addressed. In this context, the levels of peer bullying and bullying tendencies of adolescents and their emotional autonomy levels were determined and the relationships between these variables were analyzed. The innovative aspect of the study is that by investigating the relationship between peer bullying and emotional autonomy, it reveals how these two critical variables interact with each other. In this context, it was aimed to raise awareness about the concept of emotional autonomy and to draw attention to the importance of this relationship. In addition, it is thought that the findings obtained will guide the development of intervention methods to support the emotional development of adolescents as well as strategies to combat peer bullying. This approach has the potential to make anti-bullying studies more holistic and effective. In conclusion, this study aims to make a significant contribution to the literature by providing a perspective that covers both peer bullying and emotional development of adolescents. Thus, it will contribute to the elimination of limitations in the literature and provide a new perspective to guide future research.

Method

Research Model

In this project, which aims to examine the relationship between peer bullying victimization, bullying tendency and emotional autonomy in adolescents, the relational survey model was used to examine the relationships between variables. The main purpose of choosing the relational survey model is to examine the degree of the existing relationship between variables, the influence of variables on each other at the same time and their changes. The correlational survey method is to reveal the relationship or effect between two different quantitative variables through a correlation coefficient (Fraenkel et al., 2012). The correlational survey method is very important in terms of addressing the relationships between variables.

Study Group / Universe and Sample / Object of Study

The sample of the study consisted of 9th, 10th, 11th and 12th grade students studying in secondary education institutions in Bayburt province. The study group consisted of a total of 410 high school students, 197 female (48%) and 213 male (52%), between the ages of 13 and 18 ($M= 15.18$, $SD= 1.23$).

Data Collection Tools

Emotional Autonomy Scale for Adolescents: The scale developed by Steinberg and Silverberg (1986) was adapted to Turkish culture by Deniz et al. (2013). It consists of 20 items and 4 sub-dimensions as "seeing parents as individuals, idealization, independence and individuation". A high score on the scale indicates a high level of emotional autonomy. The options of the 4-point Likert-type scale are "Completely suitable for me", "Suitable for me", "Not suitable for me" and "Not suitable for me at all". The validity of the scale was determined as Goodness of Fit Index .811 AGFI .772 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) .092 and Root Mean Square Residual (RMR) .079. As a result of Confirmatory Factor Analysis in which the four-factor structure was tested for reliability, a good fit coefficient of .81 was obtained. The correlation level of the scale with the General Conflict and Integrity subscales of the Parent and Adolescent Relationship Inventory was found to be .55 and .48, respectively. In this study, Cronbach's alpha value was calculated as .80.

Peer Bullying Identification Scale - Adolescent Form (PBI-AF): It was developed by Pişkin and Ayas (2015). The adolescent form of the Peer Bullying Identification Scale consists of two parallel scales called 'bully scale' and 'victim scale', which are formed by asking the same items in a different way. Students are expected to mark how often they do the actions and words on the bully scale and how often they are subjected to these actions and words on the victim scale. In the validity studies of the scale, expert opinion was consulted for face validity and content validity. Confirmatory factor analysis was conducted for construct validity. As a result of the confirmatory factor analysis, the model consisting of 53 items and six factors was found to be theoretically and statistically appropriate. Cronbach's alpha internal consistency coefficients were calculated for the reliability of the scale. The internal consistency coefficient of the victim dimension of the scale was found to be .93. The internal consistency coefficient of the bully dimension of the scale was found to be .92. These values show that the psychometric properties of the scale are within acceptable limits. In this study, Cronbach's alpha value was calculated as .89 for the victim and .91 for the bully.

Data Collection

High school students constituting the sample were selected by the researcher on a voluntary basis. Since the study group consisted of participants under the age of 18, parental consent was obtained. The data group was reached through Google form. Convenient sampling method was used in the study. Convenient sampling method involves collecting data from the people the researcher can reach by reducing the loss of time, money and labor (Büyükoztürk et al., 2018).

Data Analysis

Descriptive methods (Abbott, 2011), which include skewness, kurtosis, mean and standard deviation values, were used to determine whether the distribution was suitable for parametric tests. The fact that the skewness values of the variables are between .02 and -1.26 for the victim and .02 and -1.20 for the bully, and the kurtosis values are between .06 and 1.35 for the victim and .02 and -1.02 for the bully, and that these values are between -1.5 and +1.5 means that the data are at an acceptable level in terms of normality (Tabachnick & Fidell, 2013). Following the normality assumptions, the data set was reviewed for multicollinearity and the assumptions of regression analysis were examined.

In line with the findings obtained, Tolerance values were found to be between .19 and .31 and greater than .10. VIF values were found to be between 3.23 and 5.40 and lower than .10. Then, it was found that the Durbin-Watson value was obtained as 1.70 for emotional autonomy and peer bullying and was found to be between

1-3, which is the criterion range, and thus it was seen that the data set was suitable for regression analysis in this respect (Seçer, 2013). Statistical procedures were performed with Pearson correlation analysis and multiple linear regression analysis. Statistical analyses were performed using SPSS 22.00 package program.

Findings

Table 1. Relationships between Emotional Autonomy and Peer Bullying-Victim

Variable	\bar{x}	Sd	Skewness	Kurtosis	1	2	3	4	5	6	7
1.EA	34.97	6.73	-1.20	.78	-						
2. PB	28.57	12.92	1.14	1.35	-.21**	-					
3. VB	14.71	7.15	.02	.91	-.25**	.82**	-				
4. E	10.11	5.71	.96	.06	-.21**	.67**	.82**	-			
5. RMS	8.11	4.54	.84	.82	-.20**	.69**	.81**	.80**	-		
6. PD	15.20	8.39	1.11	.43	-.15**	.73**	.81**	.76**	.80**	-	
7. SB	15.19	8.51	.39	.41	-.19**	.69**	.75**	.69**	.76**	.85**	-

* $p < .05$, ** $p < .01$

Abbreviations: EA; Emotional Autonomy, PB; Physical Bullying, VB; Verbal Bullying, E; Exclusion, RMS; Rumor-Mongering and Spreading, PD; Property Damage, SB; Sexual Bullying.

When Table 1 is examined, it is seen that emotional autonomy and the types of exposure to bullying are physical bullying ($r = -.21$, $p < .01$), verbal bullying ($r = -.25$, $p < .01$), exclusion ($r = -.21$, $p < .01$), spreading rumors ($r = -.20$, $p < .01$), damaging belongings ($r = -.15$, $p < .01$) and sexual bullying ($r = -.19$, $p < .01$).

Table 2. Relationships between Emotional Autonomy and Peer Bullying-Bullying

Variable	\bar{x}	Sd	Skewness	Kurtosis	1	2	3	4	5	6	7
1.EA	34.97	6.73	1.11	.43	-						
2. PB	27.11	13.49	1.39	1.41	-.20**	-					
3. VB	13.86	6.89	.74	.28	-.21**	.85**	-				
4. E	9.63	5.59	.16	.89	-.14**	.76**	.83**	-			
5. RMS	7.32	4.54	.58	.82	-.12**	.73**	.83**	.89**			
6. PD	14.84	8.75	.11	.25	-.16**	.75**	.84**	.84**	.90**	-	
7. SB	14.59	8.51	.78	-1.02	-.15**	.74**	.81**	.80**	.86**	.88**	-

* $p < .05$, ** $p < .01$

When Table 2 is examined, it is seen that emotional autonomy and bullying types such as physical bullying ($r = -.20$, $p < .01$), verbal bullying ($r = -.21$, $p < .01$), exclusion ($r = -.14$, $p < .01$), spreading rumors ($r = -.12$, $p < .01$), damaging belongings ($r = -.16$, $p < .01$) and sexual bullying ($r = -.15$, $p < .01$).

Table 3. Multiple Linear Regression Analysis of Peer Bullying-Victim and Emotional Autonomy

Variable	B	Standard Error	β	t	p
Constant	38.61	.79		48.55	.00
Physical Bullying	-.01	.04	-.03	-.36	.71
Verbal Bullying	-.26	.11	-.28	-2.41	.00**
Exclusion	-.07	.11	-.06	-.71	.47
Rumor Spreading	-.02	.14	-.01	-.18	.85
Damaging Property	-.21	.08	-.27	-2.45	.00**
Sexual Bullying	-.10	.07	-.13	-1.35	.17

$R = .28$, $R^2 = .08$, $F = 5.79$, * $p < .05$, ** $p < .01$

When Table 3 is analyzed, it is seen that exposure to peer bullying explains 8% of the variance in emotional autonomy ($R = .28$, $R^2 = .08$, $F = 5.79$, $p < .01$). When the predictor variables were analyzed individually and t values were analyzed with β , it was found that verbal bullying ($\beta = -.26$, $t = -2.41$, $p < .01$) and damaging objects ($\beta = -.21$, $t = -2.45$, $p < .01$) were significant predictors of emotional autonomy. Physical bullying ($\beta = -.01$, $t = -.36$, $p > .05$), exclusion ($\beta = -.07$, $t = -.71$, $p > .05$), spreading rumors ($\beta = -.02$, $t = -.18$, $p > .05$) and sexual bullying ($\beta = -.10$, $t = -1.35$, $p > .05$) were not significant predictors of emotional autonomy.

Table 4. Multiple Linear Regression Analysis of Peer Bullying-Bullying and Emotional Autonomy

Variable	B	Standard Error	β	t	p
Constant	38.61	.79		50.45	.00
Physical Bullying	-.01	.04	-.10	-1.09	.71
Verbal Bullying	-.26	.11	-.25	-2.09	.00**
Exclusion	-.07	.11	-.03	-.31	.75
Rumor Spreading	-.02	.14	-.12	-1.57	.59
Damaging Property	-.21	.08	-.07	-.53	.00**
Sexual Bullying	-.10	.07	-.03	-.33	.73

$R = .25$, $R^2 = .06$, $F = 4.33$, $*p < .05$, $**p < .01$

Table 4 shows that peer bullying explains 6% of the variance in emotional autonomy ($R = .25$, $R^2 = .06$, $F = 4.33$, $p < .01$). When the predictor variables were analyzed individually and t values were analyzed with β , it was found that verbal bullying ($\beta = -.25$, $t = -2.09$, $p < .01$) was a significant predictor of emotional autonomy. Physical bullying ($\beta = -.10$, $t = -1.09$, $p > .05$), exclusion ($\beta = -.03$, $t = -.31$, $p > .05$), spreading rumors ($\beta = -.12$, $t = -1.57$, $p > .05$), damaging objects ($\beta = -.07$, $t = -.53$, $p < .01$) and sexual bullying ($\beta = -.03$, $t = -.33$, $p > .05$) were not significant predictors of emotional autonomy.

Discussion, Conclusion and Recommendations

The main purpose of this study is to examine the relationship between peer bullying victimization, bullying tendency and emotional autonomy in adolescents. In this direction, it was aimed to draw attention to the importance of the concept of emotional autonomy and to raise awareness on its relationship with peer bullying. In addition, it is thought that the findings obtained will guide the creation of intervention methods that will support the emotional development of adolescents as well as strategies for combating peer bullying. This approach has the potential to provide a more comprehensive and effective model for anti-bullying studies.

The results of the study revealed significant data in terms of the relationship between emotional autonomy and peer bullying in both victim and bully dimensions. A negative and significant relationship was found between emotional autonomy and exposure to bullying. That is, more emotionally autonomous individuals

are less likely to be bullied. Likewise, a negative and significant relationship was found between emotional autonomy and bullying tendency. This indicates that those who engage in bullying behaviors have low levels of emotional autonomy or those who do not engage in bullying behaviors are more emotionally autonomous. These findings are consistent with studies that have reached similar results in the literature (Kılıçarslan & Parmaksız, 2020). In his study, Kılıçarslan (2020) stated that violent tendencies and similar attitudes and behaviors may emerge when an individual in adolescence does not develop healthy independence and autonomy from the family. In this study, a negative and significant relationship was found between emotional autonomy and bullying tendency. However, different findings were also found in the literature. For example, Güneş (2018) stated in his study that as students become autonomous from their families during adolescence, they spend more time with their friends and this may increase the likelihood of bullying behaviors. In the same study, a significant positive correlation was found between emotional autonomy and bullying tendency. This indicates that as students' emotional autonomy levels increase, their bullying tendencies also increase. These contradictory findings suggest that the relationship between emotional autonomy and bullying tendency may differ in different cultural and social contexts. Peer bullying explained 6% of the variance in emotional autonomy. Verbal bullying was found to be a significant predictor of emotional autonomy. Verbal bullying includes behaviors such as teasing, name-calling, name-calling, swearing, swearing, and leaving verbally hurtful notes (Çetinkaya et al., 2018).

Negative significant relationships were found between adolescents' emotional autonomy levels and bullying tendencies and being bullied. In line with this information, parent seminars can be organized in schools about the importance of peer bullying during adolescence. By applying the bullying tendency scale to students, individual and group counseling sessions can be planned for students with high bullying tendency. The reasons for this tendency of students with high bullying tendency can be investigated and various psychoeducation programs can be planned to reduce this tendency. Psychological counseling services in schools should be strengthened and victim students who are exposed to bullying and bully students who show bullying tendencies should benefit from these services.

In future research, the relationship between emotional autonomy and bullying tendency should be examined more comprehensively and in depth. In particular, comparing the results of studies conducted in different cultural and social contexts may help to draw more generalizable conclusions. Studies conducted in different cultural contexts can help us understand the effects of cultural factors on this relationship. In addition, differentiation of family dynamics can also be considered as an important factor for emotional autonomy. It can be said that especially parental attitudes come to the fore in this context. In this direction, it may be recommended to conduct research examining the relationship between parental attitudes and emotional autonomy.

This research is a quantitative study in the relational survey method. In addition, since the relationships between the variables of the study were examined using the cross-sectional method, although the results obtained give ideas about causality, they cannot be interpreted as a definite cause and effect relationship between the variables. In this context, it is recommended to conduct qualitative research to learn the views and perspectives of the participants about the concepts, longitudinal research to see the change and development of the concepts and findings over time, and experimental research to address the effect of concepts on each other. The limitations of the study include the fact that the participant sample consists only of students studying in Bayburt province. In order to increase the generalizability of the results, comprehensive research can be carried out with larger samples of children and adolescents of different age groups, from private and public schools and from different provinces. Limitations include the fact that the measurements are based on participants' self-reports of their own situations and that the data were collected online. Another limitation is that the measurement tools contain a large number of items. These situations

may limit the generalization of the findings. Conducting similar studies with different methods and larger participant groups may increase the generalizability of the results obtained.

Conflict Statement and Ethical Disclosure

There is no conflict of interest in this research.

This study was conducted in accordance with the approval of Bayburt University Ethics Committee dated 10.10.2023 and numbered E-82795991-900-160725.

Sources

- Ayas, T., & Pişkin, M. (2015). Peer bullying identification scale adolescent form. *Journal of Academic Overview*, 50, 316-324.
- Bekman, M. (2022). Quantitative research method in public relations practices: Relational survey model. *Meriç International Journal of Social and Strategic Research*, 6(16), 238-258. doi: [10.54707/meric.1143322](https://doi.org/10.54707/meric.1143322)
- Deniz, M., Çok, F., & Duyan, V. (2013). Adaptation and psychometric properties of emotional autonomy scale for adolescents. *Education and Science*, 38(167), 352-363.
- Demir, M. & Karabacak, A. (2017). Investigation of adolescents' emotional autonomy according to various variables. *Atatürk University Journal of Institute of Social Sciences*, 21(2), 427-442.
- Halil, E. K. K. Ş. İ., Barış, Ş., & Demir, İ. (2020). Helicopter parental attitude, inflated self in adolescents: The mediating effect of emotional autonomy and social anxiety variables. *Manisa Celal Bayar University Journal of Social Sciences*, 18(Armağan Issue), 83-100. doi: [10.18026/cbayarsos.627884](https://doi.org/10.18026/cbayarsos.627884)
- Kılıç, A. K., & Kılıç, A. (2013). The relationship between the level of exposure to peer bullying and self-confidence of students in MoNE secondary education institutions. VI. *National Postgraduate Education Symposium*, 23.
- Kılıçarslan, Suat and Parmaksız, (2020). Social anxiety and emotional autonomy as predictors of violence tendency in adolescents. *Mersin University Journal of Faculty of Education* 16.1, 1-14. doi: [10.17860/mersinefd.680237](https://doi.org/10.17860/mersinefd.680237)
- Koçak, L. & Çelik, E. (2021). The mediating role of early maladaptive schemas in the relationship between self-compassion and emotional autonomy in high school students. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(Special Issue of Educational Sciences), 4360-4399. doi: [10.26466/opus.906143](https://doi.org/10.26466/opus.906143)
- Loose, C., Graaf, P., & Zarbock, G. (2018). *Schema therapy for children and adolescents* (Trans. N. Azizlerli, Y. Yürüker, İ. G. Şan, Ö. Koç, & Z. Karabuda). Istanbul: Psikonet Publications (Original study publication date 2013).
- Noom, M. J., Dekovic, M., & Meeus, W. H. J. (2001). Conceptual analysis and measurement of adolescent autonomy. *Journal of Youth and Adolescence*, 30, 577-595.
- Sezen, M. F., & Murat, M. (2018). Examining the relationship between peer bullying, internet addiction and emotional intelligence levels in adolescents. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 160-182. doi: [10.26466/opus.476629](https://doi.org/10.26466/opus.476629)
- Steinberg, L., & Silverberg, S. B. (1986). The vicissitudes of autonomy in early adolescence. *Child Development*, 57, 841- 851.

- Tung, S. and Dhillon, R. (2006). Emotional autonomy in relation to family environment: A gender perspective. *Journal Of The Indian Academy Of Applied Psychology*, 32(3), 201-212.
- Yavuzer, H. (2000). *Child education handbook* (4th edition). Istanbul: Remzi Bookstore.
- Yelboğa, N., & Koçak, O. (2019). Evaluation of some factors predicting peer bullying in adolescents in terms of bully and victimized individuals. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 2286-2320. doi:
- Zimmer-Gembeck, M. J., & Collins, W. A. (2003). Autonomy development during adolescence. In G. R. Adams & M. Berzonsky (Eds.), *Handbook of Adolescence*, (pp. 175-204). Oxford: Blackwell.
- Z. & Sayıl, M. (2005). Peer bullying scale development study. *Turkish Journal of Psychology*, 15, 47-61.
- Avcı, M. (2006). Social adjustment problems in adolescence. *Journal of Atatürk University Institute of Social Sciences*, 7(1), 39-63.

Authors' Declaration of Contribution

Authors' contribution rates in the study are equal.

Statement of Support and Acknowledgment

This study was supported by TUBITAK 2209-A - University Students Research Projects Support Program. We would like to thank TUBITAK for its support.